

NIEUWSBRIEF 5, NOVEMBER 2023

BLOEMRIJK BLOEMKAMPEN

Aan de rand van het Veluwemeer en bij de dorpen Hierden en Hulshorst ligt het natuurgebied Bloemkampen. Een natuurparel met potentie, van oudsher een kuststrook met natte graslanden waar gele dotterbloemen bloeiden langs de beken. Met het inrichtingsproject Bloemrijk Bloemkampen werken we aan herstel van dit oude landschapsbeeld met nat en bloemrijk grasland. Het goede nieuws: het meeste en zware werk is verzet. Het is nu de natuur die bepaalt hoe snel het natuurgebied zich ontwikkelt. De eerste resultaten ontluiken in de lente van 2024.

Vliegende start voor de velden

Bloemkampen heeft de potentie om natte en daarmee bijzondere natuur te ontwikkelen. Dat komt door de ligging tussen de hogere zandgronden van de Veluwe en het lager gelegen Veluwemeer en de druk van het grondwater dat hier aan de oppervlakte komt. Het is in meerdere opzichten een gevarieerd gebied: van hoog naar laag, van droog naar nat, van begroeiing en beschutting naar een open en weids landschap. Goede omstandigheden om hier het blauwgrasland en het dotterbloemhooiland van weleer weer terug te brengen. Om dit te bereiken, moest van een deel in het gebied eerst de voedselrijke toplaag afgegraven worden. Wat rest is een verse, donkerbruine grondlaag van veen, klei of zand. Met hier en daar roestbruine vlekjes; een teken van ijzer in de bodem dat het stijgende grondwater naar de oppervlakte heeft gebracht.

Nu het maaiveld lager ligt, zal het land snel natter worden. Op een aantal plekken wachten we af welke planten opkomen. Op andere delen, bijvoorbeeld op plekken waar soorten helemaal verdwenen zijn en moeilijk uit zichzelf terug kunnen keren, strooien we maaisel uit voor een goede start. Het maaien, verzamelen en weer uitrijden van het maaisel vraagt de nodige aandacht van Remko van Rosmalen, ecooloog bij Natuurmonumenten Noordwest-Veluwe. Hij zorgt ervoor dat het juiste maaisel op de juiste plek terecht komt. "We gebruiken maaisel van goed ontwikkelde terreinen uit de regio," licht hij toe.

"Zo gebruiken we gemaaid gras van een prachtig stukje blauwgrasland van landgoed Oldenaller bij Putten. Met bloemen als klokjesgentiaan en rietorchis en siergrassen als blauwe zegge." Ook zaden uit het maaisel van de twee oudere natuurgebiedjes in Bloemkampen, de Leeuweriksweide en de Kievitsweide, werden verspreid over de afgegraven percelen.

"Om de kwaliteit van zaden in het maaisel te behouden, is het belangrijk dat er zo kort mogelijke tijd zit tussen het maaien en weer verspreiden van het maaisel", legt Van Rosmalen uit. "Een stapel hooi gaat al snel broeien, zeker als het nog wat vochtig is. De hoge temperatuur die binnenin zo'n stapel ontstaat, maakt de kwetsbare zaden kapot." Maar ook het weer speelt een belangrijke rol in de timing van het zaaien. "Bij regen hebben we al snel specialistische voertuigen nodig om op het natte land te werken. Omdat we merken dat tijdens het werk sporen kunnen ontstaan, zullen we in de toekomst vaker machines met rupsbanden in het veld zien".

Vissen van de Killenbeek

De beddingen van de Hierdense beek, Killenbeek en Tochtsloot worden met grindhoudend zand verhoogd. Hierdoor onttrekken de watergangen minder water uit de velden van Bloemkampen. Zo houden we kostbaar kwelwater langer vast en blijft het graslang gedurende het jaar langer nat. Voordat het zand over de beekbodem verdeeld wordt, worden de vissen in veiligheid gebracht.

"Bermpje, tiendoornige stekelbaars, baars, rivierdonderpad, snoek, paling, ..." Met een frons somt Anton van Triest de dagvangst op. Samen met collega Peter vist hij de Killenbeek zo veel mogelijk leeg. Toch zijn de mannen niet tevreden. Dezelfde ochtend werd stroomopwaarts de beek geschoond. Een toevallige samenloop van omstandigheden. "Door het woelen stroomopwaarts is het water troebel. De zwevende zand- en slibdeeltjes zitten tijdens het vissen het magnetische veld in de weg. Ook vissen we nu zo goed als blind. We doen wat we kunnen. Morgen nog maar eens over doen."

Anton vist in opdracht van Natuurmonumenten de vissen uit de Killenbeek, net voordat de beek opgehoogd wordt. Ondanks het ondiepere water blijft

de stromende beek toegankelijk voor de vissoorten die hiervan afhankelijk zijn. "Het bermpje is een typisch beekvisje, net als de rivierdonderpad. Ze leven hier dankzij de goede kwaliteit van het water. De kwel drukt soms wel eeuwenoud water door de Veluwe grondlagen en geeft schoon en mineraalrijk water. We zien hier zowel kleine als meer volwassen visjes. Dat is een goed teken; meerdere generaties betekent een succesvolle voortplanting en overleving."

Het vissen gebeurt met een elektrisch schepnet. Op het schepnet staat de plus, in het water hangt een metalen draad als minpool. Gedoseerd worden elektrische pulsen gegeven in het water. Dit maakt een magnetisch veld in het water wat vissen aantrekt. Eenmaal bij het net raakt de vis verdoofd en wordt hij uit het water geschept. "De vissen zijn na een tel weer bij en ondervinden geen schade," licht Van Triest toe. "Wel komt deze techniek erg nauw. Eigenlijk kent ieder visje zijn eigen puls. Wij doen dit op ervaring en het zogenaamde 'fingerspitzengefühl'."

Anton is bijna dagelijks in of bij het water te vinden. Met name voor zijn onderzoeks- en adviesbureau voor vissoorten, OAB Nederland, maar ook privé zijn vissen zijn passie. Zijn favoriete vis is de beekprik. "Maar die gaan we vandaag waarschijnlijk niet vangen. Het visje leeft wel in de Hierdense beek. De larven bewegen stroomafwaarts door de zandbodem, de volwassen vis vind je stroomopwaarts op plekken waar meer stenen op de bedding liggen. De beekprik heeft een zweem van geheimzinnigheid om zich heen. We weten nog niet alles van het beestje en juist dat vind ik zo leuk", glimlacht hij.

De gevangen vissen worden op verschillende plekken weer in het water geplaatst. Vissen van de grotere wateren, zoals de paling, baars en snoek gaan terug naar het Veluwemeer. De beekvissen worden stroomopwaarts weer te water gelaten.

Veluwemeerkust Verbinding

Natuurrijke stapstenen voor een betere natuurverbinding

Om de natuur van de hoger gelegen Veluwe te verbinden met de kersverse natuur van Bloemkampen worden net buiten het projectgebied van Bloemkampen twee percelen langs de Killenbeekweg omgevormd van agrarisch grasland naar natuurgrasland. Ook hier wordt eerst de voedselrijke grondlaag afgegraven. Daarnaast komt bij de Harderwijkerweg een oude houtsingel terug in het landschap. De natuurgebiedjes vormen een stapsteen voor kleine en grote dieren. Van insecten als zoemertje en heivlinder tot ree en edelhert.

Planning

De werkzaamheden in het veld startten in het najaar van 2022. Inmiddels is het grootste werk voor de inrichting van het natuurgebied verzet.

75% AFGEROND IN MAART 2023

Plag- en graafwerk van de percelen en randsloot, afvoer van de grond, plaatsen en vervangen van duikers, bruggen en dammen, start met het verontdiepen van de Hierdense beek, Achterbeek, Tochtsloot en Killenbeek.

95% KLAAR IN DECEMBER 2023

- Plaggen resterende percelen
- Aanbrengen van maaisel op de geplagde percelen
- Verontdiepen van de Hierdense beek, Achterbeek, Tochtsloot en Killenbeek
- Aanleg van vispassages in de Tochtsloot en Hierdense beek
- Aanleg van een parkeerplaats als start van de wandelroute aan de Killenbeekweg

RESTERENDE 5% IN 2024 EN 2025

- Informatieborden plaatsen en wandelroute uitzetten
- Maaisel op de geplagde percelen aanbrengen
- Onderhoud ontwikkeling beken en hooilanden
- Diverse afrondende werkzaamheden

VELUWEMEERKUST VERBINDING*

NAJAAR 2023

Plaggen perceel Killenbeekweg,
planten houtwal Harderwijkerweg

NAJAAR 2024

Plaggen perceel Killenbeekweg

* Meer over dit onderwerp vind je op pagina 3 van deze nieuwsbrief

Ontdek ook de ontluikende natuur van Bloemkampen en ga in de lente van 2024 met de boswachters mee op pad.

Kijk op www.nm.nl/bloemkampen

Vraag uit de buurt

Waarom liggen er grastegels in de velden van Bloemkampen?

Deze grastegels zijn verzamelplaatsen voor maaisel. Hierop wordt het maaisel uit de sloten en van de graslanden verzameld voordat het wordt afgevoerd naar de plaats van bestemming.

Kijk op www.nm.nl/bloemkampen voor meer veelgestelde vragen en antwoorden.

Colofon

Deze nieuwsbrief is een initiatief van Natuurmonumenten en komt tot stand in samenwerking met Waterschap Vallei en Veluwe en provincie Gelderland. U ontvangt de nieuwsbrief omdat u eigendommen heeft in of dicht bij Bloemkampen, of omdat u hebt aangegeven dat u op de hoogte wilt blijven van de ontwikkelingen in het gebied. Aan- of afmelden voor de nieuwsbrief kan eenvoudig door een e-mail te sturen naar noordwestveluwe@natuurmonumenten.nl.

Meer informatie

Meer weten over het project Bloemrijk Bloemkampen?

Scan de QR of ga naar www.nm.nl/bloemkampen voor meer informatie en eerder verschenen nieuwsbrieven.

De boswachters van Noordwest-Veluwe zijn bereikbaar via noordwestveluwe@natuurmonumenten.nl of op telefoonnummer (0577) 40 77 89.

